

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра початкової та дошкільної освіти

Програма навчальної дисципліни

Дошкільна педагогіка

підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Галузь знань: 01 «Освіта/Педагогіка»

Спеціальність: 012 «Дошкільна освіта»

2021

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Кафедра початкової та дошкільної освіти факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка.

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Лозинська Світлана Вікторівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти

Програму обговорено та рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету педагогічної освіти на засіданні кафедри початкової та дошкільної освіти

Протокол № 1 від « 31 » серпня 2021 року

Завідувач кафедри початкової та дошкільної освіти
проф. Мачинської Н.І.

_____
(підпис)

“ ____ ” _____ 2021 року

Затверджено Вченою радою факультету педагогічної освіти

Протокол № _____ від «» _____ 2021 року

Голова Вченої ради _____ доц. Герцюк Д.Д.

« ____ » _____ 2021 року

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Дошкільна педагогіка» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є визначення загальних закономірностей технології організації та здійснення виховного процесу, що визначають розвиток особистості дітей дошкільного віку.

Міждисциплінарні зв'язки: загальна педагогіка, дитяча психологія, фахові методики спеціальності «Дошкільна освіта».

Програма навчальної дисципліни складається з модулів:

Модуль 1. Загальні засади дошкільної педагогіки.

Модуль 2. Зміст виховання і навчання дітей дошкільного віку.

Модуль 3. Виховання дітей у грі.

Модуль 4. Заклад дошкільної освіти, сім'я, школа.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Дошкільна педагогіка» є засвоєння студентами основ професійної діяльності вихователя, оволодіння майбутніми фахівцями системою знань дисциплін, практичними вміннями та навичками з організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Дошкільна педагогіка» є:

- творче оволодіння досягненнями вітчизняної і світової цивілізації в галузі педагогічної науки, надбаннями педагогічних традицій українського народу;
- розвиток педагогічного мислення, формування здатності до аналізу явищ виховання,
- навчання і розвитку дитини в умовах родинно-суспільного виховання;
- навчання творчого підходу до педагогічної діяльності;
- підготовка до практичного здійснення завдань педагога в сучасних умовах дошкільного виховання.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- пріоритетні напрями розвитку сучасної системи освіти;
- концептуальні засади реформування та демократизації освіти;
- сучасні фундаментальні наукові дослідження в галузі дошкільної педагогіки, її здобутки;

- народні сімейні педагогічні традиції;
- завдання курсу, основні поняття, специфіку вивчення дисциплін педагогічного спрямування;
- стан розв’язання проблем виховання та розвитку дітей дошкільного віку в сучасних наукових дослідженнях, новітні оздоровчі технології;
- завдання та зміст підготовки вихователя закладу дошкільної освіти в галузі виховання дітей дошкільного віку;
- особливості реалізації дидактичних принципів організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.

вміти:

- виконувати завдання національного, демократичного й гуманістичного виховання дітей дошкільного віку;
- визначати найдоцільніші та найдієвіші методи виховання та навчання дітей дошкільного віку;
- упроваджувати в освітній процес закладу дошкільної освіти сучасні виховні технології;
- складати конспекти занять, сценарії свят та розваг з різних розділів програми розвитку дітей дошкільного віку;
- планувати освітню роботу з дітьми та діяти за планом в закладі дошкільної освіти;
- добирати оптимальні засоби, методи та прийоми виховання та навчання дітей;
- розробляти та виготовляти дидактичний матеріал та наочні посібники;
- вивчати та аналізувати і узагальнювати кращий педагогічний досвід;
- аналізувати навчальні програми, зміст підручників і посібників.

Студент набуде компетентностей:

Загальних:

- здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

- здатність приймати рішення і діяти відповідно до морально-етичних і правових норм.
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- здатність до міжособистісної взаємодії;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здійснення безпечної діяльності.

Спеціальні (фахових компетентностей):

- здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації;
- здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага);
- здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку;
- здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі);
- здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими;
- здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки;
- здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів);
- здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі й довкіллі.

Програмні результати навчання:

- розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку;

- розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій;
- розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами;
- розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку;
- здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти;
- встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами;
- планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності;
- вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для навчання документи; бути знайомим з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням;
- розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти. аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний навчально-виховний простір закладу дошкільної освіти.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 165 годин 5,5 кредитів ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль 1. Загальні засади дошкільної педагогіки

Дошкільна педагогіка як наука, її зв'язок з іншими науками. Актуальні проблеми дошкільної педагогіки на сучасному етапі.

Педагогічне дослідження в галузі дошкільної педагогіки.

Особистість дитини. Виховання і розвиток. Виховання як фактор розвитку.

Становлення і розвиток науки про дошкільне виховання.

Сучасна система дошкільної освіти. Дошкільна освіта за кордоном.

Розвиток теорії і практики вітчизняної дошкільної освіти.

Діти дошкільного віку, їх особливості. Ідеал і мета виховання.

Модуль 2. Зміст виховання і навчання дітей дошкільного віку

Особливості періоду раннього дитинства. Адаптація, її характеристика

Розвиток і виховання дітей 1-3 року життя.

Фізичний розвиток і фізичне виховання. Розвиток теорії фізичного виховання.

Вимоги чинних програм щодо змісту та завдань фізичного виховання дошкільників різних вікових груп.

Виховання у дітей культурно- гігієнічних навичок.

Організація харчування дітей в закладі дошкільної освіти.

Режим дня в закладі дошкільної освіти..

Організація та методика проведення роботи з дітьми в першу половину дня.

Організація та методика проведення роботи з дітьми в другу половину дня.

Організація та методика проведення прогулянки.

Розумовий розвиток і розумове виховання.

Сенсорне виховання дітей як основа розумового розвитку. Методика сенсорного виховання дітей в різних вікових групах.

Особливості навчання дітей дошкільного віку. Внесок видатних педагогів у дошкільну дидактику.

Зміст навчання дітей дошкільного віку. Базовий компонент дошкільної освіти, його характеристика

Методи навчання дітей дошкільного віку.

Принципи і типи навчання дітей дошкільного віку.

Форми організації навчання дітей. Заняття їх види, структура.

Вимоги до організації і проведення заняття з дітьми дошкільного віку.

Підготовка вихователя до проведення заняття. Структура конспекту заняття вихователя.

Моральний розвиток і моральне виховання.

Виховання у дітей гуманних почуттів.

Виховання моральних якостей.

Виховання вольової поведінки та дисциплінованості.

Виховання у дошкільного віку любові до Батьківщини.

Вимоги чинних програм щодо змісту та завдань морального виховання дошкільників різних вікових груп.

Виховання у дітей культури поведінки.

Трудова діяльність дітей в дошкільному закладі.

Види праці дітей дошкільного віку

Форми організації праці дітей дошкільного віку в закладі дошкільної освіти.
 Економічне виховання дошкільників.
 Естетичний розвиток та виховання.
 Завдання і зміст естетичного виховання дошкільників згідно чинних програм.
 Завдання, засоби, методи естетичного виховання дітей дошкільного віку.
 Художня діяльність в дошкільному закладі.

Модуль 3. Виховання дітей у грі.

Гра – основний вид діяльності дошкільника. Наукові теорії та сучасні дослідження гри.
 Організація предметно-ігрового середовища в умовах закладу дошкільної освіти.
 Українська народна іграшка.
 Формування творчої гри у дошкільному віці.
 Режисерські ігри.
 Сюжетно- рольові ігри дітей в закладі дошкільної освіти.
 Театралізовані ігри.
 Будівельно-конструктивні ігри.
 Дидактичні ігри.
 Можливості використання комп'ютерних ігор у системі дошкільної освіти.
 Педагогічне керівництво дидактичними іграми.
 Рухливі ігри дітей дошкільного віку.

Модуль 4. Заклад дошкільної освіти, сім'я, школа

Педагогічний процес в закладі дошкільної освіти.
 Планування педагогічного процесу.
 Директор– організатор і керівник закладу дошкільної освіти. Статут закладу дошкільної освіти його характеристика.
 Взаємодія родинного і суспільного виховання.
 Форми співробітництва закладу дошкільної освіти і сім'ї.
 Методи сімейного виховання та специфіка їх застосування.
 Особливості виховання дітей у різних типах сімей
 Батьківський авторитет. Педагогічна культура батьків.
 Готовність дітей до шкільного навчання.
 Методики визначення готовності до школи, їх характеристика.
 Наступність у роботі закладу дошкільної освіти і початкової школи.
 Актуальні проблеми дошкільної освіти на сучасному етапі.

3. Рекомендована література

Базова література

1. Закон України «Про дошкільну освіту» : за станом на 25 листопада 2017 року / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парламентське видавництво, 2017. – 31 с.
2. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : підручник /Т. І. Поніманська. – 2-ге вид., доповн. – К.: Академвидав, 2015.– 464 с.– (Серія «Альма-матер»).

Допоміжна література

3. Базовий компонент дошкільної освіти: Наук. кер. Піроженко Т. О; авт.. кол.: Байер О.М., Безсонова О.К., Брежнєва О.Г., Гавриш Н.В., Загородня Л. П., Косенчук О. Г. — К.: Видавництво, 2021. – 26 с.
4. Білан О., Возна Л., Максименко О., Овчаренко Л., Руханська Л., Самсін В. Програма розвитку дитини дошкільного віку "Українське дошкілля" / О. Білан, Л. Возна, О. Максименко та ін. – Тернопіль : Мандрівець, 2017. – 264 с.
5. Закон України «Про охорону дитинства» [Текст]. – «Про дитяче харчування»/ Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парламентське видавництво, 2008. – 32 с. – (Серія «Закони України»)

Та література рекомендована при вивченні кожного змістового модуля.

Інтернет-ресурси

1. <http://www.npu.edu.ua>
2. <http://dochcolnik.nm.ua>
3. <https://numo.mon.gov.ua/>
4. <http://ivalex.vistcom.ua/>
5. <http://www.reflist.ua/predmet/20-32-0-1.shtml>
6. <http://www.psylist.net/praktikum/index.htm>
7. <http://dob.1september.ua/>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: 2 іспити.

5. Засоби діагностики успішності навчання

Оцінка якості засвоєння навчальної програми включає поточний контроль успішності, модульний контроль та складання заліку та двох іспитів.

Для поточного контролю засвоєння студентами навчального матеріалу передбачається проведення семінарських занять та виконання практичних робіт, перелік яких наводиться в робочій навчальній програмі.

Для модульного контролю засвоєння студентами навчального матеріалу передбачається контроль знань, порядок проведення та зміст якого наводяться в робочій навчальній програмі.

Для організації індивідуальної роботи студентів передбачається підготовку творчих завдань, курсової роботи перелік тем яких встановлює робоча навчальна програма, а також складання конспектів занять, виготовлення наочного матеріалу.